

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Brno 20.4.2012
SRS 015639/2012

Zpráva č. 4 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.4.– 29.4.2012

1. Počasí

První den sledovaného období byl chladný a deštivý, přes den dosahovala teplota pouze k 8 °C. V dalších dnech následovalo protrhnutí oblačnosti a přišly slunečné dny s teplotami v rozmezí 11-14 °C. Ranní teploty klesaly pod bod mrazu, až k -3 °C (18.4.). Koncem sledovaného týdne přišel tolik očekávaný déšť. Formou přeháněk a lokálních bouřek (19.4.) napršelo 5 mm až 30 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Některá místa oblasti zasáhly pouze minimální srážky, pokračuje zde sucho, které nadále poškozuje ozimé plodiny, způsobuje jejich zavadání a špatné vzcházení jarních plodin. Ranní mrazíky a nízké teploty způsobily nachlazení vzcházejících rostlin. Probíhá setí slunečnice a kukuřice. Chemická ochrana obilnin proti plevelům, preemergentní chemické ošetření proti plevelům ve slunečnici a kukuřici, preventivní chemická ochrana proti strupovitosti a padlí v jádrovinách. Meruňky a slivoně jsou podruhé ošetřovány proti moniliové spále.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ RF 25 – 32 BBCH)

pátá odnož viditelná až fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka

Lokálně střední výskyt **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** byl zaznamenán na bázích i spodních listech v okresech Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, Němčičky, Moravský Žižkov, Ivaň, Velké Pavlovice 18.4.) a Znojmo (Stošikovice, Vémyslice, 20.4.). První výskyt na bázi stébla zaznamenán na okrese Zlín (Spytihněv, 17.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 – 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 – 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikaci růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

První výskyt padlí pšenice (*Erysiphe graminis* f.sp. *tritici*) na listech byl zjištěn na okresech Břeclav (Hrušky, 18.4.) a Zlín (Fryšták, 17.4.). Lokálně střední výskyty zjištěny na okresech Hodonín (Prušánky, 17.4., Boleradice, 18.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt min s larvami vtalek (*Agromyza* sp.) na listech byl pozorován na okrese Znojmo (Vémyslice, 20.4.).

První výskyt vajíček kohoutků (*Oulema* spp.) na listech byl zaznamenán na okresech Brno – venkov (Smolín, 18.4.), Břeclav (Boleradice, 18.4.), Kroměříž (Lutopecny, 18.4., Kroměříž, 18.4.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29-31 BBCH)

9 a více odnoží viditelných až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjiřitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm

Laboratorně potvrzený pozitivní výskyt virové zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus, WDV*) byl zjištěn na okrese Znojmo (Horní Dubňany, 2.4.).

Lokálně střední výskyt infekce padlí ječmene (*Erysiphe graminis* f.sp. *hordei*) na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 18.4.). První výskyt zaznamenán v okrese Zlín (Horní Ves, 17.4.).

První výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves, 17.4.).

Lokálně střední výskyt sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) byl zaznamenán v okrese Vyškov (Nemotice, 18.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Prvořadým ochranným opatřením je výběr odrůd, které jsou geneticky více odolné k napadení chorobou. Moření osiva účinnými mořidly je předpokladem potlačení primární infekce. Ošetření se provádí podle signalizace, nebo při ohrožení od fáze 30 (začátek sloupkování) do fáze BBCH 59 (počátek metání).

První výskyt vajíček kohoutků (*Oulema* spp.) na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 18.4.).

Pozorování viz. pšenice ozimá

Ošetření se provádí při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. zjištění 0,6 vajíček nebo larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN JARNÍ (RF 13-21 BBCH)

fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až první odnož viditelná: počátek odnožování

První výskyt síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) byl zjištěn na listech v okrese Zlín (Spytihněv, 17.4. a Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 18.4.).

První výskyt dospělců kohoutka černého (*Oulema melanopus*) na listech byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice, 18.4.), první výskyt vajíček kohoutků (*Oulema spp.*) na listech byl sledován v okresech Břeclav (Němčičky, Bořetice 18.4.), Zlín (Spytihněv, 17.4. a Uherské Hradiště (Chylice, Ostrožská Nová Ves, 18.4.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 59-61 BBCH)

první korunní lístky viditelné, květy ještě zavřené až počátek kvetení, asi 10% květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje

Popraskání stonků a kořenů mrazem s následnými infekcemi houbových chorob fomové černání stonků (*Leptosphaeria maculans*) a *Fusarium spp.* na kořenech a kořenových krčcích bylo zjištěno lokálně se střední intenzitou výskytu v rámci celé oblasti. Rostliny vadnou, na kořenech jsou praskliny a prohlubně. Po rozřezání kořene je patrné zhnědnutí dřeviny v kořenech, černání cévních svazků.

Poškození kořenů larvami květilky zelné (*Delia radicum*) bylo sledováno na okrese Břeclav (Boleradice, Němčičky, 18.4.).

První výskyt imag blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) na vrcholovém květenství byl sledován na okresech Brno-venkov (Smolín, 18.4.), Kroměříž (Kroměříž, Zlobice, 18.4.) a Zlín (Dolní Ves, 17.4.).

První výskyt larev stonkových krytonosců (*Ceutorhynchus sp.*) byl zjištěn na okrese Břeclav (Podivín, 19.4.) a Hodonín (Prušanky, 17.4.).

HOŘČICE BÍLÁ (RF 13 BBCH)

3. pravý list vyvinutý

Chladové poškození mladých rostlin bylo zaznamenáno na okrese Břeclav (Podivín, 18.4.)

Lokálně střední výskyt *Rhizoctonia spp.* pod hypokotylem rostliny byl zaznamenán na okrese Břeclav (Podivín, 18.4.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 12-13 BBCH)

2. list se zálistkem a úponkem (či 2. úponkem) až 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý

První výskyt požerků od imag listopase čárkovaného (*Sitona lineatus*) byl pozorován na okresech Kroměříž (Holešov, 17.4.) a Břeclav (Němčičky, 19.4.).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Prodlužovací růst lodyh příp. listová růžice vytvořena

První výskyt kyjaty hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) – (parazitovaných jedinců) byl zjištěn v okrese Kroměříž (Morkovice, 18.4.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 56-59 BBCH)

jednotlivé květy se začínají se od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené (fáze zeleného poupěte) až korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón

První výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na listech a květních růžicích byl objeven na okrese Zlín (Žlutava, 17.4.).

Včasná a opakovaná mechanická odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Na lokalitě v k.ú. Nosislav, kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** dosud nebylo zjištěno uvolnění askospor. Uvolnění askospor ve slabé intenzitě bylo hlášeno z lokality Starý Lískovec, okres Brno – venkov, dne 16.4.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvatelnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*)** v listech byl pozorován v okresech Břeclav (Velké Němčice, Němčičky 17.4.), Kroměříž (Jarohněvice, 18.4.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 18.4.).

HRUŠEŇ (RF 57-60 BBCH)

prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné (stadium růžové poupě) až první květy otevřené

Ohniskově střední výskyt **mer** rodu (***Cacopsylla* sp.**) byl pozorován v okrese Zlín (Žlutava, 17.4.).

První výskyt larev **květopase hrušňového (*Anthonomus piri*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 18.4.)

Peckoviny

MERUŇKA (RF 67-69 BBCH)

vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá až konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm

Lokálně střední výskyt housenek píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*) byl zjištěn na okresech Břeclav (Hustopeče, Němčičky, 18.4.).

Ošetření proti přezimujícím housenkám provedeme při zjištění 1,5-3,5 jedinců/1m větvíček, nebo při nálezu 3 a více housenek na 100 pupenů.

Lokálně střední výskyt housenek slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*) byl zjištěn na okrese Břeclav (Hustopeče, Němčičky, 18.4.). První výskyt zjištěn na okrese Znojmo (Těšetice, 20.4.).

SLIVŮN (RF 61-65 BBCH)

počátek kvetení, asi 10% květů otevřeno až plný květ, nejméně 50% květů otevřeno

První výskyt zakladatelek mšic (*Aphididae* sp.) byl zaznamenán v okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 20.4.).

Lokálně střední výskyt imag pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) a pílatky žluté (*Hoplocampa flava*) na bílých lepových deskách byl zjištěn na okresech Břeclav (Němčičky, 21.4.) a Znojmo (Hrádek, 20.4.). První výskyt vajíček byl sledován na okrese Břeclav (Němčičky, 21.4.).

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

Lokálně střední výskyt housenek píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*) byl zjištěn na okresech Břeclav (Němčičky, 18.4.).

Ošetření proti přezimujícím housenkám provedeme při zjištění 1,5-3,5 jedinců/1m větvíček, nebo při nálezu 3 a více housenek na 100 pupenů.

Lokálně střední výskyt housenek slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*) byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 18.4.).

První výskyt imag obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Znojmo (Hrádek, 19.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

RÉVA VINNÁ (RF 05-09 BBCH)

První výskyt imag samců obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*) ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 19.4.).

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

Výskyt larev 2. generace mšice makové (*Aphis fabae*) byl zjištěn v okrese Kroměříž (Kroměříž, 18.4.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová